

Характеристика долини річки Луга [9]

Характеристика	Одиниць виміру	Основна річка	Притоки довжиною більше 10 км				
			Стрiла	Свинарка	Ватнище	Свинорейка	Риковиця
1	2	3	4	5	6	7	8
Ширина заплави	метри	100-2200	120-1300	250-1200	250-1200	100-1100	200-2000
Крутизна схилу	градуси	1-13	1-13	2-13	0,5-8,0	2-6	0,5-1,5
Процес заболочення (ступiнь прояву)		вiд слабкого до дуже сильного	вiд слабкого до дуже сильного	вiд слабкого до дуже сильного	вiд слабкого до дуже сильного	вiд слабкого до сильного	вiд слабкого до сильного
Пiдтоплення заплави (ступiнь прояву)		вiд слабкого до сильного	вiд слабкого до дуже сильного	вiд слабкого до сильного	вiд слабкого до сильного	вiд слабкого до сильного	вiд слабкого до сильного
Ерозiя (ступiнь прояву)		вiд слабкої до сильної	вiд слабкої до сильної	вiд слабкої до сильної	вiд слабкої до дуже сильної	вiд слабкої до сильної	вiд слабкої до дуже сильної

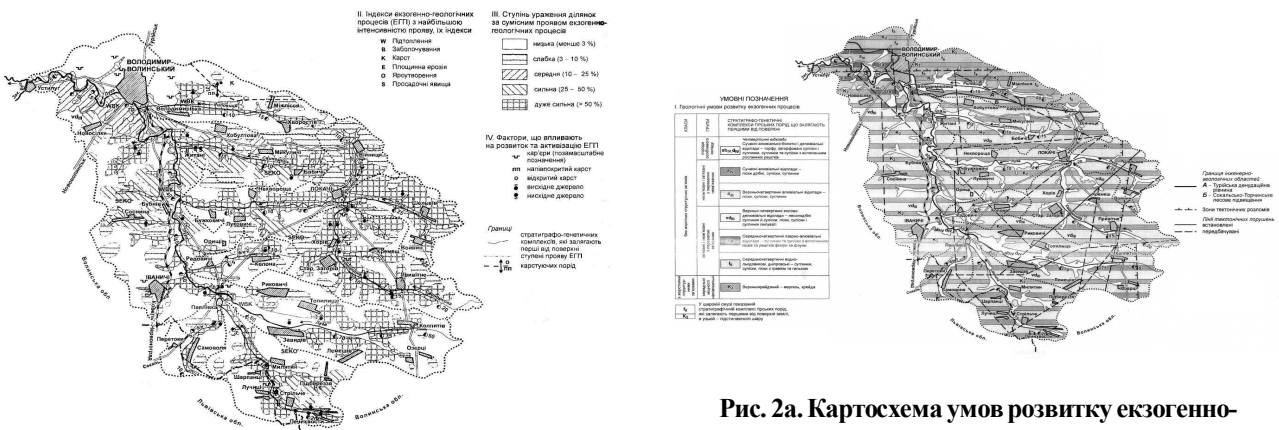


Рис. 2 Картохема умов розвитку екзогенно-геологічних процесів басейну річки Луга: екзогенно-геологічні процеси (ЕГП) з найбільшою інтенсивністю прояву, їх індекси; ступiнь ураження ділянок за сумісним проявом екзогенно-геологічних процесів; фактори, що впливають на розвиток та активізацію ЕГП

артезіанського басейну. Водонасні горизонти належать до відкладів четвертинної, крейдяної, кам'яно-вугільної, девонської, силурійської, ордовіцької, кембрійської і протерозойської систем [6; 7].

Перший від поверхні водотрив відсутній. Місцевим водотривом є зона кальматації мергельно-крейдяних відкладів верхньої крейди потужністю до 6 м, які мають повсюдне поширення і залягають з глибини 0,5-42,0 м (рис. 2, 2а).

Грунтовий покрив басейну. Басейн р. Луга розміщений в першому ерозійному районі агрогрунтової зони Українського Полісся і частково в п'ятому ерозійному районі агрогрунтової зони Українського Полісся і Лісостепу (рис. 3).

Ступiнь прояву ерозії водної та вітрової слабкий (табл. 1).

Рис. 2а. Картохема умов розвитку екзогенно-геологічних процесів басейну річки Луга

Структура ґрунтового покриву обумовлена різноманітністю ґрунтоутворних порід, глибиною залягання ґрунтових та підґрунтових вод, виявленням процесів ерозії і т. д. (табл. 1).

Найбільші площі басейну займають дерново-підзолисті, темно-сірі та чорноземні ґрунти (див. рис. 4), [7; 8].

Рослинність. В системі геоботанічного районування басейн річки розташовується в межах середньодніпровської підпровінції Європейської широколистяної області.

Рослинний покрив займає орієнтовно 33,3% від загальної площі. Ліси в основному широколисті, мішано широколисті та хвойні і займають площу 175,36 кмІ (див. табл. 3).

Характерною є травяна рослинність типова для річок України. На торфових заболочених ґрунтах поширена болотна рослинність (очерет, лепеха, осока). Деякі види рослин занесені до Червоної книги України – меч-трава, ятришник, ятришник шлемоносний, венерин черевичок, лілія лісова, росянка, трюфельдія чашкоцвіта, гуллера

Геологічна будова басейну річки Луга [9]

Геологічний вік породи	Геологічний індекс	Район поширення	Глибина залягання, м	Потужність залягання	Склад порід
1	2	3	4	5	6
Верхньо-протерозойський, вендська система, каміловська серія	Vkn	Верхня частина басейну	1450 і більше	700–740	Піщаники
Нижньокембрійський, балтійський ярус	Є	Верхня частина басейну	1150 і більше	300	Піщаники, алевроліти, глини, аргіліти, кварцові піщаники
Ордовицький	O1-3	Верхня і середня частина басейну	1100 і більше	50	Вапняки, піщаники
Нижньосилурійський, Вендолокський іландверійський яруси	SIVn S1L	Верхня і середня частина басейну	900 і більш	200–1000	Вапняки, глинисті сланці
Верхньосилурійський, лудловський ярус	S2ed	Всюди, крім прируслової частини	600 і більше	300–1000	Аргіліти з прошарками вапняку, мергелів і доломітів
Середньо-Девонський Ейфелевський ярус	D2gV	Всюди	400 і більше	200–2000	Аргіліти, алевроліти, доломіти, вапняки, піщаники з прошарками мергелів, гіпсів, ангідритів
Верхньо-девонський франський ярус	D2ef	Всюди	130–1800	300–2000	Вапняки доломітова ні, доломіти, вапняки, піщано-алевритові породи
Нижньо-кам'яновугільний, камюрський, візейський, турнейський яруси	C1n C1v C1t	Всюди	80–440	50–1440	Аргіліти, алевроліти, піщаники, вапняки, шари кам'яного вугілля
Верхньо-крейдовий, кампанський, сантонський, коньякський, туронський	K2ep K2st K2cn K2t	Всюди	0,5–420	25–400	Крейда, мергель
Середньо-четвертинний, озерно-алювіальні лихвинські	LaHe	Нижня частина басейну надзапвної тераси р. Західний Буг	10–30	1–20	Суглинки, супіски з включенням пісків і залишків флори і фауни
Середньо-четвертинний, водно-льодовикові дніпровські	f1Idn	В нижній частині басейну – долина р. Риловича	0,0–0,5	0,5–14,5	Суглинки, супіски, піски з гравієм і галькою
Верхньочетвертинні еолово-делювіальні бугські	VdIIIbg	Верхня і середня частина басейну	0,0	1,5–300	Лесовидні суглинки і супіски, піски, супіски і суглинки пілуваті
Верхньочетвертинні алювіальні	AIII	Нижня частина басейну (1-а надзапвна тераса р. Західний Буг)	0,0–12	2–15	Піски, суглинки, супіски
Сучасні алювіальні відклади	aIY	Заплави річок	0,0–10,0	0,5–40,0	Піски дрібні, супіски, суглинки
Сучасні алювіально-болотні відклади	abIY	Заплави річок	0,0–2,5	0,3–12,0	Торф, за торфовані суглинки і супіски, суглинки з включенням органічних залишків
Сучасні делювіальні відклади	dIY	Схилова частина заплави річки	0,0	0,5–2,5	Суглинки і супіски з включенням органічних залишків



Рис 3. Гідрогеологічна картосхема басейну річки Луга

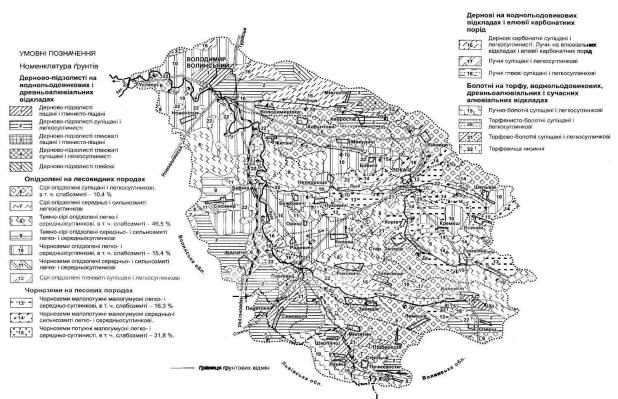


Рис 4. Ґрунтово-меліоративна карта басейну річки Луга

Таблиця 3

Основні типи лісу басейну річки Луга [9]

Тип лісу	Площа, км ²	
	всього	у % від загальної площі
1	2	3
Сосна звичайна	34,2	19,5
Дуб, ясен, липа	111,52	63,6
Бук, граб, верба	1,53	0,9
Береза	17,01	9,7
Вільха чорна	10,17	5,8
Вільха сіра, тополя	0,88	0,5
Всього	175,36	100

повзуча, підсніжник білосніжний, кув шинка білосніжна, цибуля ведмежа, черемша [3].

На орних землях поширені районовані сорти рослин що культивуються в Лісостеповій природній зоні.

Висновки. 1. Осушення заплави річки Луга в деякій мірі знижує розвиток процесів підтоплення і заболочення, але сприяє розвитку площинної і лінійної ерозії. 2. В геологічній будові басейну річки утворились верхньо-протирозойські, палеозойські, мезозойські і четвертинні відклади. 3. Структура ґрунтового покриву обумовлена різноманітністю ґрунтоутворюючих порід, глибиною залягання ґрунтових вод, виявленням процесів ерозії. 4. Місцевим водотривом ґрунтовим водам в басейні річки Луга є зона кольматації мергельно-крейдової товщі різної потужності і регіональна товща щільних моелітних мергелів і крейди, які залягають у підшві верхньокрейдових відкладів.

Список літератури

1. Кутовий С. С. Вплив осушення земель на стік річок Західного Полісся України // *Наук. вісн. ВДУ ім. Лесі*

Українки. – 2007. – № 11: Матеріали I Міжнар. наук.-практ. конф. „Шацький національний природний парк: регіональні аспекти, шляхи та напрями розвитку”. – Ч. II – С. 78–82.

2. Ковальчук І. П. Регіональний еколого-геоморфологічний аналіз. – Львів, 1997. – 438 с.
3. Климович Павло. Еколого-меліоративний аналіз природних комплексів Волинського Полісся. – Львів, 2000. – 253 с.
4. Малі річки України: Довідник / За ред. А. В. Яцика. – К.: Урожай, 1991. – 296 с.
5. Мольчак Я. О., Мігас Р. В. Річки Волині. – Луцьк: Надстир'я, 1999. – 174 с.
6. Паламарчук М. М., Закорчевна Н. Б. Водний фонд України: Довідковий посібник / За ред. В. М. Хорева, К. А. Алієва. – К.: Ніка-Центр, 2001. – 388 с.
7. Природа Волинської області / За ред. К. І. Геренчука. – Львів: Вища пік., 1975. – 146 с.
8. Ревера О. З. Вплив водогосподарських заходів на річковий стік // *Водне господарство України / За ред. А.В. Яцика, В.М. Хорева. – К.: Генеза, 2000. – С. 328–336.*
9. Річні звіти Волинського Облводгоспу.

Полянський С. В. Аналіз впливання ерозионно-аккумулятивних процесов на состояние бассейна р Луга. Представлены результаты эрозионно-аккумулятивных процессов в бассейне реки Луга, впадающей в реку Западный Буг и являющейся её правым притоком первого порядка. В регионах давнего освоения земель и их природопользования с каждым годом увеличивается антропогенное воздействие. Деятельность человека, которая вмешивается в естественные процессы, является фактором дальнейшего развития геоморфологических систем. При использовании сельскохозяйственных угодий возникают такие процессы как эрозия, иссушения, заболачивания, уплотнения и т. д. В

пределах Волынской возвышенности проблемой использования и сохранения почвенного покрова является плоскостной смыв.

Ключевые слова: эрозия, сток реки, смыв, бассейн.

Polianskyi S.V. The Analysis of erosion-accumulative processes on the state of Luga River. The results of erosion-accumulative effect in the Luga River basin (right tributary of the first order of Western Bug River) are showing. In the regions of ancient development and its environmental management from year to year anthropogenic impact are increasing. Human activities is a weighty factor of further development of geomorphological systems. Use of agricultural land are causing erosion, drainage, siltation, seals and other processes. In the borders of Volyn Highland a plane Washout is one of the main problem of using and conservation of Soil cover.

Key words: erosion, river discharge, washout, basin.